

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 71.770/1/V
van 5 augustus 2022

avis 71.770/1/V
du 5 août 2022

over

sur

een voorontwerp van wet 'tot
wijziging van de wet van
19 maart 2014 houdende
wettelijke definitie van de
ambachtsman'

un avant-projet de loi
'modifiant la loi du
19 mars 2014 portant
définition légale de l'artisan'

Op 27 juni 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen, Democratische Vernieuwing en Buitenlandse Handel verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 11 augustus 2022,* een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet 'tot wijziging van de wet van 19 maart 2014 houdende wettelijke definitie van de ambachtsman'.

Het voorontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 2 augustus 2022. De kamer was samengesteld uit Geert DEBERSAQUES, kamervoorzitter, voorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Bert THYS, staatsraad, Jan VELAERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Arne CARTON, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 5 augustus 2022.

*

Le 27 juin 2022, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME et de l'Agriculture, des Réformes institutionnelles, du Renouveau démocratique et du Commerce extérieur à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, prorogé de plein droit jusqu'au 11 août 2022**, sur un avant-projet de loi 'modifiant la loi du 19 mars 2014 portant définition légale de l'artisan'.

L'avant-projet a été examiné par la première chambre des vacations le 2 août 2022. La chambre était composée de Geert DEBERSAQUES, président de chambre, président, Wilfried VAN VAERENBERGH, président de chambre, Bert THYS, conseiller d'État, Jan VELAERS, assesseur, et Annemie GOOSSENS, greffier.

Le rapport a été présenté par Arne CARTON, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried VAN VAERENBERGH, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 5 août 2022.

*

* Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege verlengd wordt met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

** Ce délai résulte de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, *in fine*, des lois 'sur le Conseil d'État', coordonnées le 12 janvier 1973 qui précise que ce délai est prolongé de plein droit de quinze jours lorsqu'il prend cours du 15 juillet au 31 juillet ou lorsqu'il expire entre le 15 juillet et le 15 août.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt tot het doorvoeren van diverse wijzigingen in de wet van 19 maart 2014 ‘houdende wettelijke definitie van de ambachtsman’.

Het voorontwerp wijzigt een aantal definities (artikel 2), bepalingen die verband houden met de voorwaarden voor de erkenning als ambachtsman (artikelen 3 en 4) en regels inzake de toekenning van de hoedanigheid van ambachtsman (artikelen 5 tot 9). Artikel 11 van het voorontwerp voorziet in een nieuwe regeling inzake de samenstelling van de Commissie “Ambachtslieden” en het presentiegeld en de taakvergoeding van de leden van deze commissie. Tevens wijzigt het voorontwerp regels inzake het hoger beroep bij de Raad “Ambachtslieden” (artikelen 12 en 13), inzake de mogelijkheid van de uitvoering van een onderzoek ter plaatse door de Commissie “Ambachtslieden” en de Raad “Ambachtslieden” (artikelen 10, 1°, en 14) en inzake de beraadslaging door de Commissie “Ambachtslieden” (artikel 10, 2°). Artikel 15 van het voorontwerp wijzigt de regels betreffende het beroepsgeheim die zijn opgenomen in artikel 24/1 van de wet van 19 maart 2014.

De aan te nemen wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum en uiterlijk op een niet in het voorontwerp vermelde datum (artikel 16).

VORMVEREISTEN

3. Gevraagd of het advies van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit bedoeld in de wet van 3 december 2017 ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’ is ingewonnen, deelde de gemachtigde mee dat geen advies werd ingewonnen en zulks omwille van de volgende redenen:

“De huidige wet voorziet inderdaad in de verwerking van persoonsgegevens. Op basis van die wet kunnen de volgende gegevens momenteel worden verwerkt (koninklijk besluit van 26 mei 2016 tot vaststelling van de gegevens opgenomen in het register van de ambachtslieden en tot bepaling van de gebruiksvoorwaarden ervan):

1. het ondernemingsnummer;
2. de naam, de benaming of de firmanaam van de onderneming;
3. het volledige adres of de zetel van de onderneming;

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

4. het ondernemingstype: onderneming natuurlijk persoon of rechtspersoon;
5. de contactgegevens van de onderneming, namelijk haar telefoon- en faxnummer, haar e-mailadres en haar website;
6. de begindatum van de hoedanigheid van ambachtsman;
7. in voorkomend geval, de einddatum van de hoedanigheid van ambachtsman wanneer het gaat om een intrekking door de Commissie ‘Ambachtslieden’;
8. de economische activiteit(-en) van de onderneming;
9. een hypertextlink naar de gegevens van de onderneming beschikbaar in de KBO Public Search van de Kruispuntbank van Ondernemingen.

Daarnaast kan de aanvrager bepaalde gegevens vrijwillig verstrekken in het formulier (bedoeld in het koninklijk besluit van 26 mei 2016 tot vaststelling van het model van het formulier voor de aanvraag van de hoedanigheid van ambachtsman) dat momenteel vereist is om een aanvraag in te dienen.

Het wetsvoorstel wil aanvragers enkel een nieuw kanaal bieden (naast de bestaande die behouden blijven) voor de indiening van hun aanvraag via een online aanvraagstelsel. Op geen enkele manier wijzigt dit wetsontwerp de gegevens die na de inwerkingtreding ervan zullen worden verzameld in vergelijking met de gegevens die momenteel worden verzameld op grond van de wet van 19 maart 2014. Ook het doel van de gegevensverzameling (het verkrijgen van de erkenning van de hoedanigheid van ambachtsman en de publicatie in het register van erkende ambachtslieden) wijzigt evenmin op grond van dit wetsontwerp.”

Met de argumentatie van de gemachtigde kan worden ingestemd. In het licht van het bestaande reglementaire kader houdt de ontworpen regeling geen nieuwe verwerking van persoonsgegevens in, waardoor geen advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit vereist is.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikelen 6, 8, 12 en 13

4. In de Nederlandse tekst van de artikelen 6, 8, 12 en 13 van het voorontwerp wordt melding gemaakt van een “aangetekende zending”, een “aangetekende brief” en een “aangetekend schrijven”. In de Franse tekst van het voorontwerp worden in dit verband twee begrippen gehanteerd (“lettre recommandée” en “envoi recommandé”).

Gevraagd of met die begrippen een betekenisverschil beoogd wordt, stelde de gemachtigde:

“Het concept van aangetekende zending is ruimer dan het concept van aangetekende brief. Onder aangetekende zending valt ook de elektronische aangetekende zending, verstuurd via mail. De aangetekende brief veronderstelt een brief op papier die de bestemming moet afhalen in het postkantoor indien hij niet aanwezig is wanneer de postbode de brief aanbiedt. (...)”

Artikel 27 van de wet van 26 januari 2018 ‘betreffende de postdiensten’ luidt:

“In alle wetten die betrekking hebben op aangelegenheden als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet en hun uitvoeringsbesluiten moeten de woorden ‘ter post aangetekende

zending', 'ter post aangetekende brief', 'ter post aangetekend schrijven' of elke andere soortgelijke verwijzing, begrepen worden in de zin van een aangetekende zending zoals gedefinieerd in artikel 2, 9°, van deze wet of van een elektronisch aangetekende zending overeenkomstig verordening (EU) nr. 910/2014 van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van richtlijn 1999/93/EG, en dit ongeacht de aanbieder van postdiensten door wie deze zending werd bezorgd. De Koning kan, binnen een termijn van vierentwintig maanden volgend op de inwerkingtreding van deze bepaling, alle noodzakelijke puur formele aanpassingen doen om de betrokken bepalingen in deze zin aan te passen."

Hoewel zowel een latere wet als een specifieke wet in rechte zou kunnen afwijken van de wet van 26 januari 2018 door bijvoorbeeld te voorzien in een eigen begrip of een specifieke inhoud van een bestaand begrip, zijn er te dezen evenwel geen redenen om in het voorontwerp een andere inhoud te geven aan de concepten "aangetekende zending" en "aangetekende brief" die immers in het licht van het voormelde artikel 27 inhoudelijk identiek zijn. Hieruit volgt dat de tekst eenvormig moet worden gemaakt door steeds het begrip "aangetekende zending" (in het Frans: "envoi recommandé") te hanteren.

Artikel 11

5. Het eerste lid van het ontworpen artikel 15 voorziet in een cumulatieverbod. Daarbij is bepaald dat de twee leden van de Commissie "Ambachtslieden" die worden aangewezen onder de ambtenaren van de algemene directie KMO-beleid van de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie, niet de "secretarissen" van de Commissie "Ambachtslieden" of van de Raad "Ambachtslieden" mogen zijn.

Noch de wet van 19 maart 2014, noch het voorontwerp hanteren het begrip "secretaris". Wel is op algemene wijze bepaald dat de algemene directie KMO-beleid van de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie belast is met het waarnemen van het secretariaat van de voormelde commissie en de voormelde raad (artikel 15, laatste lid, zoals gewijzigd door artikel 11 van het voorontwerp en artikel 23, laatste lid, van de wet van 19 maart 2014).

In dit verband om verdere toelichting verzocht, stelde de gemachtigde:

"Het wetsontwerp doet inderdaad geen afbreuk aan het feit dat de Algemene Directie KMO-beleid belast is met het secretariaat van de Commissie Ambachtslieden. Het leek echter noodzakelijk te verduidelijken dat de personen die het secretariaatswerk in de praktijk uitvoeren in naam en voor rekening van die Algemene Directie, door de minister niet ook tot lid van de Commissie kunnen worden benoemd. Dit zou de indruk kunnen wekken dat het secretariaat de dossiers niet onpartijdig behandelt. Indien deze formulering niet aanvaard kan worden, stellen wij volgend alternatief voor:

- Deze twee ambtenaren mogen niet werkzaam zijn bij het secretariaat van de Commissie 'Ambachtslieden' of van de Raad 'Ambachtslieden'

- Ces deux fonctionnaires ne peuvent travailler pour le secrétariat de la Commission 'Artisans' ou du Conseil 'Artisans'."

In het licht van wat voorafgaat, moet het ontworpen artikel 15 worden aangepast. Eerder dan te vereisen dat de twee ambtenaren niet “werkzaam” mogen zijn bij het secretariaat van de Commissie, kan beter worden bepaald dat deze ambtenaren niet mogen zijn betrokken bij het waarnemen van het secretariaat van Commissie “Ambachtslieden” of van de Raad “Ambachtslieden” bedoeld in de artikelen 15, laatste lid, en 23, laatste lid, van de wet van 19 maart 2014.

Artikel 16

6. Artikel 16 machtigt de Koning om tegen een niet in het voorontwerp bepaalde uiterste datum de datum van inwerkingtreding van het voorontwerp vast te stellen.

Gevraagd wat de beoogde uiterste datum van inwerkingtreding is, stelde de gemachtigde:

“Er is geen vaste datum voor de inwerkingtreding. Het is de bedoeling om de nieuwe mogelijkheid voor het indienen van een aanvraag of van een beroep via de onlineapplicatie zo spoedig mogelijk ter beschikking te stellen van potentiële aanvragers. Maar dat hangt af van de inproductiestelling van die applicatie. Dat gebeurt liefst voor 20 november 2022 (datum van de Dag van de ambachten).”

Indien het de bedoeling is om de datum van 20 november 2022 of een andere datum als uiterste datum op te leggen, dient dit aldus te worden vermeld in het voorontwerp. Zoniet dient de zinsnede “en uiterlijk op” te worden weggelaten.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique ² et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet d'apporter diverses modifications à la loi du 19 mars 2014 'portant définition légale de l'artisan'.

L'avant-projet modifie un certain nombre de définitions (article 2), des dispositions concernant les conditions de reconnaissance comme artisan (articles 3 et 4) et des règles concernant l'octroi de la qualité d'artisan (articles 5 à 9). L'article 11 de l'avant-projet prévoit de nouvelles règles relatives à la composition de la Commission « Artisans » et aux jetons de présence et indemnités des membres de cette commission. L'avant-projet modifie également les règles concernant le recours devant le Conseil « Artisans » (articles 12 et 13), la possibilité pour la Commission « Artisans » et le Conseil « Artisans » de procéder à une enquête sur place (articles 10, 1°, et 14) ainsi que la délibération de la Commission « Artisans » (article 10, 2°). L'article 15 de l'avant-projet modifie les règles en matière de secret professionnel inscrites à l'article 24/1 de la loi du 19 mars 2014.

La loi à adopter entre en vigueur à la date fixée par le Roi et au plus tard à une date qui n'est pas mentionnée dans l'avant-projet (article 16).

FORMALITÉS

3. À la question de savoir si l'avis de l'Autorité fédérale de protection des données visée dans la loi du 3 décembre 2017 'portant création de l'Autorité de protection des données' a été recueilli, le délégué a répondu que cet avis n'a pas été recueilli et ce pour les motifs suivants :

« De huidige wet voorziet inderdaad in de verwerking van persoonsgegevens. Op basis van die wet kunnen de volgende gegevens momenteel worden verwerkt (koninklijk besluit van 26 mei 2016 tot vaststelling van de gegevens opgenomen in het register van de ambachtslieden en tot bepaling van de gebruiksvoorwaarden ervan):

1. het ondernemingsnummer;
2. de naam, de benaming of de firmanaam van de onderneming;
3. het volledige adres of de zetel van de onderneming;
4. het ondernemingstype: onderneming natuurlijk persoon of rechtspersoon;
5. de contactgegevens van de onderneming, namelijk haar telefoon- en faxnummer, haar e-mailadres en haar website;
6. de begindatum van de hoedanigheid van ambachtsman;

² S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par « fondement juridique » la conformité avec les normes supérieures.

7. in voorkomend geval, de einddatum van de hoedanigheid van ambachtsman wanneer het gaat om een intrekking door de Commissie 'Ambachtslieden';

8. de economische activiteit(-en) van de onderneming;

9. een hypertextlink naar de gegevens van de onderneming beschikbaar in de KBO Public Search van de Kruispuntbank van Ondernemingen.

Daarnaast kan de aanvrager bepaalde gegevens vrijwillig verstrekken in het formulier (bedoeld in het koninklijk besluit van 26 mei 2016 tot vaststelling van het model van het formulier voor de aanvraag van de hoedanigheid van ambachtsman) dat momenteel vereist is om een aanvraag in te dienen.

Het wetsvoorstel wil aanvragers enkel een nieuw kanaal bieden (naast de bestaande die behouden blijven) voor de indiening van hun aanvraag via een online aanvraagstelsel. Op geen enkele manier wijzigt dit wetsontwerp de gegevens die na de inwerkingtreding ervan zullen worden verzameld in vergelijking met de gegevens die momenteel worden verzameld op grond van de wet van 19 maart 2014. Ook het doel van de gegevensverzameling (het verkrijgen van de erkenning van de hoedanigheid van ambachtsman en de publicatie in het register van erkende ambachtslieden) wijzigt evenmin op grond van dit wetsontwerp ».

On peut se rallier à l'argumentation du délégué. Au vu du cadre réglementaire existant, le dispositif en projet ne contient pas de nouveau traitement de données à caractère personnel, l'avis de l'Autorité de protection des données n'étant ainsi pas requis.

EXAMEN DU TEXTE

Articles 6, 8, 12 et 13

4. Le texte néerlandais des articles 6, 8, 12 et 13 de l'avant-projet fait mention de « aangetekende zending », « aangetekende brief » et « aangetekend schrijven ». Le texte français de l'avant-projet emploie deux notions à cet égard (« lettre recommandée » et « envoi recommandé »).

À la question de savoir si ces notions entendent établir une différence sémantique, le délégué a répondu en ces termes :

« Het concept van aangetekende zending is ruimer dan het concept van aangetekende brief. Onder aangetekende zending valt ook de elektronische aangetekende zending, verstuurd via mail. De aangetekende brief veronderstelt een brief op papier die de bestemming moet afhalen in het postkantoor indien hij niet aanwezig is wanneer de postbode de brief aanbiedt. (...) ».

L'article 27 de la loi du 26 janvier 2018 'relative aux services postaux' s'énonce comme suit :

« Dans toutes les lois relatives aux matières visées à l'article 74 de la Constitution et leurs arrêtés d'exécution, les mots 'envoi recommandé à la poste', 'lettre recommandée à la poste', 'pli recommandé à la poste', ou toute autre référence du même type, doivent être compris au sens d' 'envoi recommandé' tel que défini à l'article 2, 9°, de la présente loi ou d'envoi recommandé électronique conformément au règlement (UE) n° 910/2014 du 23 juillet 2014 sur l'identification électronique et les services de confiance pour les

transactions électroniques au sein du marché intérieur et abrogeant la directive 1999/93/CE, et ce quel que soit le prestataire de services postaux par lequel cet envoi a été délivré. Dans un délai de vingt-quatre mois suivant l'entrée en vigueur de la présente disposition, le Roi peut effectuer toutes les modifications purement formelles nécessaires pour adapter les dispositions concernées en ce sens ».

Bien que tant une loi ultérieure qu'une loi spécifique pourraient déroger en droit à la loi du 26 janvier 2018, par exemple en prévoyant une notion propre ou un contenu spécifique pour une notion existante, il ne se justifie toutefois pas en l'occurrence que l'avant-projet attribue un autre contenu aux notions de « lettre recommandée » et d'« envoi recommandé » qui, il est vrai, sont sur le fond identiques au regard de l'article 27 précité. Il en résulte qu'il s'impose d'uniformiser le texte en utilisant chaque fois la notion d'« envoi recommandé » (en néerlandais : « aangetekende zending »).

Article 11

5. L'alinéa 1er de l'article 15 en projet prévoit une interdiction de cumul. Il est prévu à cet égard que les deux membres de la Commission « Artisans » désignés parmi les fonctionnaires de la Direction générale Politique des P.M.E. du Service public fédéral Économie, P.M.E., Classes moyennes et Énergie, ne peuvent être les « secrétaires » de la Commission « Artisans » ou du Conseil « Artisans ».

Ni la loi du 19 mars 2014 ni l'avant-projet n'utilisent la notion de « secrétaire ». Il est toutefois prévu d'une manière générale que la Direction générale Politique des P.M.E. du Service public fédéral Économie, P.M.E., Classes moyennes et Énergie est chargée d'assurer le secrétariat de la commission et du conseil précités (article 15, dernier alinéa, modifié par l'article 11 de l'avant-projet et article 23, dernier alinéa, de la loi du 19 mars 2014).

Invité à fournir des précisions à ce sujet, le délégué a déclaré ce qui suit :

« Het wetsontwerp doet inderdaad geen afbreuk aan het feit dat de Algemene Directie KMO-beleid belast is met het secretariaat van de Commissie Ambachtslieden. Het leek echter noodzakelijk te verduidelijken dat de personen die het secretariaatswerk in de praktijk uitvoeren in naam en voor rekening van die Algemene Directie, door de minister niet ook tot lid van de Commissie kunnen worden benoemd. Dit zou de indruk kunnen wekken dat het secretariaat de dossiers niet onpartijdig behandelt. Indien deze formulering niet aanvaard kan worden, stellen wij volgend alternatief voor:

- Deze twee ambtenaren mogen niet werkzaam zijn bij het secretariaat van de Commissie 'Ambachtslieden' of van de Raad 'Ambachtslieden'

- Ces deux fonctionnaires ne peuvent travailler pour le secrétariat de la Commission 'Artisans' ou du Conseil 'Artisans' ».

L'article 15 en projet sera adapté à la lumière de ce qui précède. Au lieu d'exiger que les deux fonctionnaires ne peuvent pas « être actifs » au secrétariat de la Commission, mieux vaudrait prévoir que ces fonctionnaires ne peuvent pas participer aux tâches du secrétariat de la Commission « Artisans » ou du Conseil « Artisans » au sens des articles 15, dernier alinéa, et 23, dernier alinéa, de la loi du 19 mars 2014.

Article 16

6. L'article 16 habilite le Roi à fixer la date d'entrée en vigueur de l'avant-projet pour une date limite que celui-ci ne détermine pas.

À la question de savoir quelle est la date limite d'entrée en vigueur visée, le délégué a répondu en ces termes :

« Er is geen vaste datum voor de inwerkingtreding. Het is de bedoeling om de nieuwe mogelijkheid voor het indienen van een aanvraag of van een beroep via de onlineapplicatie zo spoedig mogelijk ter beschikking te stellen van potentiële aanvragers. Maar dat hangt af van de inproductiestelling van die applicatie. Dat gebeurt liefst voor 20 november 2022 (datum van de Dag van de ambachten) ».

Si l'intention est d'imposer la date du 20 novembre 2022 ou une autre date comme date limite, il faut donc le mentionner dans l'avant-projet. Sinon, on omettra le segment de phrase « et au plus tard le ».

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Annemie GOOSSENS

Geert DEBERSAQUES